

Kurzus kódja(i): FLM-101.04

Kurzus címe: Filmelmélet alapozó. Filmesztétikai alapfogalmak.

Tanár neve: Kelemenné dr. Bárdos Judit

Kurzus időpontja, helye: csütörtök 9-10.30 34-es terem

Vetítések időpontja, helye: –

Kurzus típusa: előadás

Kurzus leírása: A filmelméleti alapfogalmakat, a film formanyelvének néhány elemét és a filmtörténet néhány kiemelkedő irányzatát úgy ismertetem, hogy párhuzamosan haladunk mind a három szálon, minden órán. A végén a három szál összefonódik, és így foglalok össze három komplex témát.

1. A kép szerepe a kultúrában. Az őskori barlangfestmények, a perspektivikus ábrázolás a reneszánszban és azután. Bazin „a fénykép ontológiájáról”. Lumière, Méliès. Két modell a film hőskorában.
2. A fénykép és a film feltalálásának szerepe a vizuális kultúrában. A film mint technikai művészet. A technikai sokszorosíthatóság problémája: Panofsky, Benjamin. Az európai (francia, olasz, svéd, dán) némafilm kezdetei.
3. A keret. A filmkép kompozíciója. A látás pszichikai törvényszerűségei.
Az amerikai némafilm kezdetei: Griffith, Chaplin, Keaton.
4. A plánok. Balázs Béla filmesztétikája. Irányzatok a német némafilmben.
5. Az idő- és téralkotás a filmben. Arnold Hauser. A kameraállások, a kameramozgások. Irányzatok a francia némafilmben.
6. A montázs. Kulesov kísérletei, Eisenstein elmélete. Irányzatok az orosz némafilmben.
7. A hangosfilm esztétikai problémái. A beszéd, a zöreje, a zene szerepe a filmtörténet különböző korszakaiban.
8. A nézőpont a filmben. Kinek a szemével látunk? A hitelesség problémája: amit „a saját szemünkkel látunk”. Lotman a valóság illúziójáról.
9. A színesfilm esztétikai problémái. Valószerűség és stilizáció. Példák a filmtörténet különböző korszakaiból.
9. A képmélység esztétikai problémái. Bazin: „A filmnyelv fejlődése”. A francia „költői realizmus”. A „valóságban hívők”. Welles.
10. A „költői film”. Pasolini filmelmélete. Az olasz neorealizmus.
11. A narráció. Ki az elbeszélő a filmben? Lineáris, témavariációs és spirális narráció (Susan Sontag). A francia új hullám. A modernizmus.

Kurzus teljesítésének követelményei: írásbeli vizsga (zárhelyi)

Vetített filmek:

Kötelező / ajánlott irodalom: Ajánlott olvasmányok:

A filmelmülethez:

1. Balázs Béla: *A látható ember*. In: Balázs Béla: *A látható ember - A film szelleme* Gondolat, Budapest 1984.
2. Szergej Eisenstein: A filmforma dialektikus megközelítése, Montázs 1938. A színesfilm. In: Eisenstein: *Válogatott tanulmányok* Áron Kiadó, Budapest 1998.
3. André Bazin: Korunk nyelve. A fénykép ontológiája. A filmnyelv fejlődése. In: *Mi a film?* Osiris Kiadó, Budapest 1995.
4. Részletek Arnold Hauser, Erwin Panofsky, Edgar Morin, Jurij Lotman írásaiból. In: *Képkorszak*. Szöveggyűjtemény a „Mozgóképkultúra és médiaismeret” oktatásához. Szerk.: Gelencsér Gábor. Korona Kiadó, Budapest 1998.
5. Részletek Pier Paolo Pasolini, Susan Sontag és Walter Benjamin írásaiból. beszikkelve az emc-n. <http://emc.elte.hu>

A formanyelvhez:

Bíró Yvette: *A film formanyelve*. In: Bíró: *A hetedik művészet, A film*

---

drámaisága. Századvég Kiadó, Budapest 1994.
Szabó Gábor: *Filmes könyv* Ab Ovo 2002.
Duló Károly: *A néző filmje* Gondolat Kiadó, Budapest 2006.
